

Jetzt geht's hausse?

Auteur(s):

A.H.J. den Reijer

*Deze rubriek wordt maandelijks samengesteld door Maarten van Rooij, Robert-Paul Berben, Ronald Bosman en Ard den Reijer van de Nederlandsche Bank A.H.J.den.Reijer@dnb.nl***Verschenen in:**

ESB, 89e jaargang, nr. 4437, pagina 332, 9 juli 2004

Rubriek:

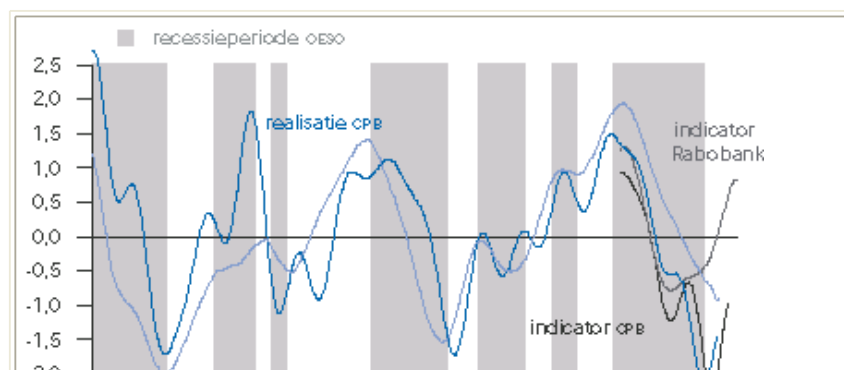
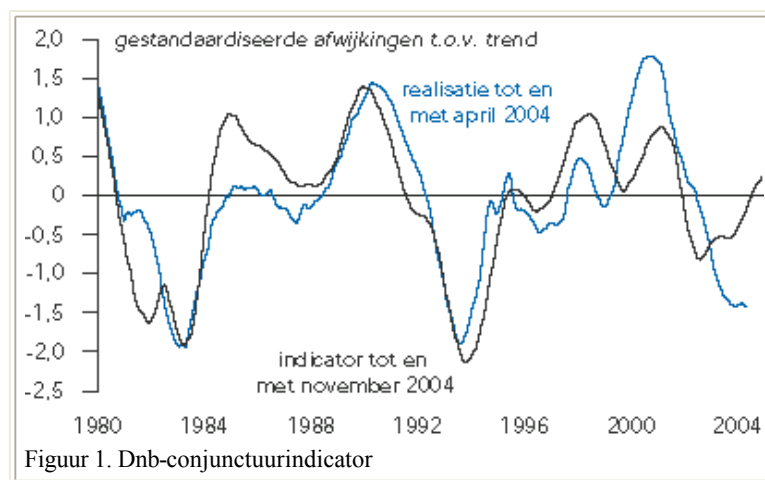
dnb-conjunctuurindicator

Trefwoord(en):*Het sinds lange tijd aangekondigde conjuncturele omslagpunt lijkt zich nu dan toch daadwerkelijk te manifesteren. De baisseperiode ligt achter ons, tijden van hausse lijken aangebroken.*

De jongste recessie begon met het knappen van de zeepbel op de financiële markten, het wegvallen van de overinvesteringen van bedrijven en het terugvallen van de consumptieve bestedingen. Vooral de achterblijvende consumptie kenmerkte de uitzonderlijk scherpe en diepe neergang. Voor het eerst sinds begin jaren tachtig was er in 2003 zelfs sprake van een krimpemde economie. Terwijl de economieën wereldwijd en in hun kielzog de wereldhandel aantrokken, leek de economie van het eurogebied en die van Nederland in het bijzonder aanvankelijk immuun voor conjuncturele herstel. Aan deze situatie lijkt een einde te zijn gekomen.

Het conjuncturele omslagpunt ...

De dnb-indicator kondigt reeds voor medio 2002 een conjunctureel omslagpunt aan ([figuur 1](#)). Met een kortdurende uitzondering in 2003 signaleert de indicator voortgaand conjunctureel herstel. Dit beeld wordt bevestigd door de indicatoren van zowel het cpb als van de Rabobank, welke vanaf medio 2000 zijn weergegeven in [figuur 2](#).¹ In deze afbeelding staan tevens de realisatiereeksen van beide instituten sinds 1980 weergegeven. De grijze gebieden geven de perioden van minder dan trendmatige economische ontwikkeling weer, zoals vastgesteld voor Nederland door de oeso. De perioden vallen over het algemeen samen met de grosso modo gezamenlijke neerwaartse beweging van de drie genoemde duiders van de Nederlandse conjunctuur. Ondanks de verscheidenheid aan gebruikte methodieken en de variëteit in de samenstelling van de conjunctuurindices van de drie instituten leveren zij een overwegend uniform conjunctureel beeld.

... lijkt zich eindelijk voor te doen

Volgend op de indicator is nu ook de realisatiereeks het dieptepunt, dat is gedateerd in december jongstleden, gepasseerd ([figuur 1](#)). Dit beeld wordt wederom bevestigd door de referentiereeksen van de andere instituten ([figuur 2](#)), die beide een meer of minder geprononceerd, recentelijk omslagpunt laten zien. De drie getoonde conjunctuurduiders leverden een half jaar geleden nog geen enkel signaal over een nakend omslagpunt. De uniforme duiding van het recente omslagpunt door het pluriforme scala aan leidende en coïncidente conjunctuurindicatoren van meerdere instituten indiceert de robuustheid ervan.

De baisseperiode, die medio 2000 een aanvang nam, lijkt hiermee afgesloten te zijn. Deze recessie gaat de geschiedenisboekjes in als een die qua lengte en qua diepte vergelijkbaar was met die van begin jaren tachtig. Die recessie werd gekenmerkt door de nasleep van de tweede olieprijschok en ging gepaard met hoge inflatie, hoge rentevoeten, grote overheidstekorten en massale werkloosheid. De recessie aan het begin van de jaren negentig werd mede veroorzaakt door de nasleep van de enorme bestedingsimpuls als gevolg van de Duitse Eenwording. Door het regiospecifieke karakter van deze schok was deze recessie minder diep en verliep niet synchroon aan die van overzeese gebieden. De jongste recessie werd daarentegen wel mede veroorzaakt door een wereldwijde schok van kelderende aandelenmarkten. Volgens de gepresenteerde conjunctuurindices staat de Nederlandse economie nu op het punt om mee te deinen met de opwaartse beweging van de wereldeconomie.

Ard den Reijer

Literatuur

Jacobs, J.P.A.M. en G.H. Kuper (2004) Voorlopende conjunctuurindices, *ESB*,

6 februari 2004, blz. 52-57.

---

1 Voor een overzicht van de achtergrond, de overeenkomsten en de verschillen tussen de conjunctuurindices van het CPB, DNB en de Rabobank, zie Jacobs en Kuper (2004).